

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเป็นเครื่องมือและรากฐานอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญในการคิดค้นวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นการ ช่วยเพิ่มผลผลิตและยกระดับความเป็นอยู่โดยส่วนรวม ดังนั้นการศึกษาอาจจัดได้ว่าเป็น กระบวนการหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้นหรือที่เรียกว่า มีมูลค่าของ "ทุนมนุษย์" (Human Capital) เพิ่มขึ้น (ริงสวอร์ด ภาวะพรพันธ์ 2519:1) ด้วยเหตุนี้จึงถือได้ว่าการศึกษเป็นการลงทุน (Education as an Investment) เพื่อ พัฒนาคณะทางด้านสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นถือได้ว่าเป็นการ ศึกษาที่ผลิตแรงงานระดับสูงเพื่อสนองความต้องการของประเทศ โดยได้รับการคาดหวัง จากสังคมว่า แรงงานระดับนี้จะเป็นผู้ดำเนินการคิดค้นวิทยาการต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการ เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้า ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้เรียนและสังคมโดย ส่วนรวมด้วย ซึ่งการลงทุนทางการศึกษานั้นจะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นแนวคิด เกี่ยวกับทฤษฎีทุนมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมัธยมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา

จากความคิดที่ว่าการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง ทำให้คนมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น จึงมีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการลงทุนทางการ ศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528: 5-6) ได้รวบรวมแนวคิด ดังกล่าวของนักคิดชาวต่างประเทศ โดยเริ่มจากนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก อันได้แก่

Adam Smith 1776, Schultz 1959 & 1961, Dension 1962, Gilliches & Jorgenson 1966, Hansen 1963, Becker 1964, Hanoch 1967, Mark Blaug 1972 ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงความสำคัญของการลงทุนทางการศึกษาไว้ว่า

...การลงทุนทางการศึกษาเป็นการลงทุนกับสิ่งมีชีวิต เป็นการพัฒนา "ทรัพยากรมนุษย์" ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้มีมานานแล้ว แต่เพิ่งได้รับความสนใจเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา โดย Adam Smith ได้กล่าวเน้นเรื่องนี้ในหนังสือ "The Wealth of Nation" ซึ่งต่อมาได้รับความสนับสนุนจากนักเศรษฐศาสตร์พัฒนาการคนอื่น ๆ เช่น Schultz และ Dension ซึ่งทั้งสองคนเคยศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Regression Equation) ที่มีทุน (Capital) แรงงาน (Labor) เป็นตัวแปรต้น และการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นตัวแปรตาม ผลการศึกษาพบว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจมิได้เกิดจากการเพิ่มทุนและแรงงานเท่านั้น ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ตัวแปรดังกล่าวนี้ เชื่อกันว่ามีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์หรือทุนมนุษย์รวมอยู่ด้วย (ดู Dension 1962, Gilliches & Jorgenson 1966, Schultz 1959 & 1961) ซึ่งเรื่องนี้ Schultz (1961) และ Dension (1962) ได้ทดลองเอาตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพของคนงานมาหาความสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แล้วสรุปว่า ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นอันมาก การศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์อื่น ๆ เช่น Hansen Becker และ Hanoch ในสหรัฐอเมริกา Mark Blaug ในอังกฤษ และ Carnoy ในลาตินอเมริกา ก็แสดงให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทน (Rate of Return) จากการลงทุนการศึกษามีค่าสูงกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนด้านอื่น ๆ ทำให้คนเริ่มมองเห็นว่า การศึกษาไม่เพียงแต่จะช่วยถ่ายทอด ส่งเสริมวัฒนธรรมและอารยธรรมตามความเชื่อดั้งเดิมเท่านั้น ยังมีส่วนสำคัญในการเพิ่มผลผลิตเพื่อพัฒนาประเทศอีกด้วย....

นอกจากนี้ ชาร์ล เอส. เบนสัน (Charles S. Beneson 1978 : 74 อ้างถึงใน เข้า วิทยิชัย 2526 : 20) ได้ให้ความเห็นว่า การที่มนุษย์มีความรู้ มีทักษะ และสามารถผลิตสิ่งต่างๆ ได้ เกิดจากการจัดการศึกษา สัดส่วนของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจย่อมขึ้นอยู่กับการลงทุนทางการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงมักจะมีรายได้สูง

กว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ มาร์ค บล็อก (Mark Blaug 1973 ; สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2530) ที่ว่า ในภาวะจ้างงานนั้น มักใช้ระดับการศึกษาเป็นเครื่องมือกลั่นกรองคุณภาพของคน ดังนั้นอัตราค่าจ้างในองค์กรของสังคมส่วนใหญ่จะมีการกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานในอัตราที่แปรผันตามระดับการศึกษา ยิ่งบุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ก็มักได้รับค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าและมีความก้าวหน้าในอาชีพการงานโดยการเลื่อนระดับเข้าสู่ระดับผู้บริหารขององค์กรนั้น มีมากกว่าบุคคลวัยเดียวกันที่มีได้รับการศึกษาในระดับนี้ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงเปรียบเสมือน "บัตรสมาชิก" ของการเลื่อนฐานะทางสังคม ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้บุคคลทั่วไปมีความปรารถนาที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูงมีมากขึ้น

ส่วนนักวิชาการของไทยได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษาได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการลงทุนการศึกษาสอดคล้องกับแนวความคิดข้างต้น ดังที่ ชำรง บัวศรี (2509: 29-39) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่มุ่งสร้างความเจริญให้แก่บุคคล ทำให้บุคคลเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม สามารถประกอบสัมมาอาชีพได้ ซึ่งผลตอบแทนจากการลงทุนการศึกษา (Returns to Education) ก่อให้เกิด

1. กำลังคน (Manpower) หมายถึง การศึกษาช่วยสร้างกำลังคนในด้านต่างๆ ให้ได้ตามความต้องการของประเทศชาติ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
2. ทักษะและความรู้ (Skills and Knowledge) หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลสามารถทำหน้าที่ในทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น
3. วัฒนธรรม (Culture) หมายถึง การสร้างวัฒนธรรมที่มีคุณภาพสูงให้แก่สังคม เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมให้ดีขึ้น และลดสิ่งบั่นทอนความเจริญของสังคมให้น้อยลง
4. ความเจริญทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) หมายถึง การเพิ่มผลผลิตของประชาชาติโดยส่วนรวมหรือประสิทธิภาพของการผลิต

ซึ่งการลงทุนทางการศึกษามีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชน แต่ผลที่ปรากฏนั้นต้องกินเวลานาน แม้จะยังไม่มิตัวเลขที่แน่นอนแสดงให้เห็น แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูง ๆ มีความรู้และทักษะในการทำงานสูง ย่อมสามารถผลิตได้มากและหารายได้ได้มาก (บุญมี เพรฮอด 2520-2521: 4) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทุนมนุษย์ที่เชื่อว่า เมื่อมนุษย์ยังได้รับการศึกษาสูงขึ้นและมีจำนวนมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีผลให้-

ศักยภาพทางการผลิตของสังคมเพิ่มสูงขึ้นเท่านั้น การลงทุนทางการศึกษาจึงเปรียบเสมือน การลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งในกระบวนการสะสมทุน นอกจากนี้การศึกษาจะก่อให้เกิดความยุติธรรมและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ทฤษฎีนี้จึงได้เสนอให้มีการลงทุนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา (วิวัฒน์ชัย อัดถากร 2528)

ดังนั้นการลงทุนเพื่อการศึกษาจึงเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ผลที่ได้จากการลงทุนทางการศึกษาย่อมมีค่ามากกว่าผลการลงทุนในธุรกิจอื่น ๆ ทุกรูปแบบ เพราะเป็นการลงทุนที่ค่อย ๆ เพิ่มเติมลงไปทีละน้อย ซึ่งต้องกระทำติดต่อกันตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ผลที่ได้คือ ความมีคุณภาพของคนประเทศใดก็ตามที่พลเมืองมีคุณภาพ ประเทศนั้นก็จะทำการใด ๆ สำเร็จสมความปรารถนาทั้งสิ้น ในทางตรงกันข้าม ประเทศใดที่มีพลเมืองที่ขาดคุณภาพ ประเทศนั้นจะทำการใดไม่ว่าจะลงทุนด้วยเงินจำนวนมากสักเพียงใด ซึ่งหากขาดคนปฏิบัติที่มีคุณภาพ ผลงานก็ย่อมไม่มีคุณภาพไปด้วย (ภิญโญ สาธร 2524: 2) ดังนั้นประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องมองการศึกษาเป็นเสมือนสิ่งที่ต้องลงทุน การศึกษาเป็นทั้งเครื่องบริโภคและเครื่องมือที่จะช่วยให้สังคมมีบุคคลที่เฉลียวฉลาด จึงถือได้ว่าการศึกษามีความสำคัญในการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง (บุญชนะ อัดถากร 2511: 3-8)

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษามีความสำคัญในการเพิ่มคุณค่าทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการลงทุนที่นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อปัจเจกชนผู้รับการศึกษาโดยตรงแล้ว ยังส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

ในการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้เพื่อการศึกษา นั้น เป็นการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้ที่ได้ให้ทัศนะและแนวคิดไว้ดังนี้

กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย (2517) ได้จำแนกประเภทค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตนักศึกษาออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับที่พักอาศัย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ณ ที่พัก ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เกี่ยวกับที่พัก เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าซักผ้า ฯลฯ
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวนอกที่พักอาศัย ได้แก่ ค่าอาหารนอกที่พัก ค่ายานพาหนะประจำวัน ค่าบันเทิงและค่าพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าตัดผม
3. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องใช้และค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ ค่าเสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่างๆ ค่ารักษาพยาบาลในกรณีที่ไม่ได้ใช้บริการของสถานศึกษา
4. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ค่าลงทะเบียนวิชาเรียน ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงต่าง ๆ เช่น ค่าบำรุงสถานศึกษา ค่าห้องสมุด สโมสร ชมรม ฯลฯ ค่าชุดใช้ในกรณีทำของเสียหาย ค่าตำราที่ใช้ในการศึกษารวมตลอดถึงอุปกรณ์การศึกษาทุกชนิด ค่าใช้จ่ายในการศึกษาภาคปฏิบัติหรือกิจกรรมพิเศษ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เกี่ยวกับการศึกษา

อภิชาติ พันธเสน (2518) ได้อธิบายถึงต้นทุนในการลงทุนทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาว่า ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของมหาวิทยาลัยทั้งหมด
2. ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาจะต้องใช้จ่ายขณะที่เป็นนักศึกษา
3. รายได้ที่ควรจะได้จากการทำงาน หากมิได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย

(Income Foregone)

4. ดอกเบี้ยจากรายได้ที่ควรจะได้จากการทำงาน หากมิได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย

(Income Foregone)

5. ดอกเบี้ยจากเงินค่าใช้จ่ายในการศึกษา ทั้งของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา

ชัยวัฒน์ คนจริง (2521: 78) ได้แบ่งค่าใช้จ่ายในการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ซึ่งผู้รับการศึกษาจะต้องจ่ายเอง เช่น ค่ากินอยู่ ค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์ ฯลฯ ส่วนค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารสถานที่ ค่าดำเนินการ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าครุภัณฑ์ โดยทั่วไปแล้วค่าใช้จ่ายประเภทนี้รัฐหรือเอกชนผู้ประกอบการลงทุนโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้แบ่งค่าใช้จ่ายทางการศึกษาไว้ เป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายสถาบัน ประกอบด้วย

1.1 ค่าใช้จ่ายดำเนินการ ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค และเงินอุดหนุน ทั้งในส่วนของเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินนอกงบประมาณแผ่นดิน และเงินต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายดำเนินการในหมวดต่าง ๆ เหล่านี้ จะถูกจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารทั่วไป ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนการสอนหรือการผลิตบัณฑิต ค่าใช้จ่ายเพื่อให้บริการชุมชน และค่าใช้จ่ายเพื่อทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

1.2 ค่าใช้จ่ายทุนทรัพย์สิน ได้แก่ ค่าเสียโอกาสในการใช้อาคารสถานที่ และครุภัณฑ์เพื่อการศึกษา แทนที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมหรือบริการอื่น ๆ

2. ค่าใช้จ่ายนักศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง ได้แก่ ค่าลงทะเบียนวิชาเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงต่าง ๆ ค่าหนังสือ/ตำรา และอุปกรณ์การเรียนทุกชนิด

2.2 ค่าเสียโอกาสหรือรายได้ที่นักศึกษาควรได้รับจากการทำงานแทนการเรียน

2.3 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่จำเป็นอื่น ๆ ในระหว่างการศึกษา ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าเดินทาง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าสมาชิก และค่ากิจกรรมต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง

ส่วนในต่างประเทศได้มีการให้ความหมายของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาไว้ดังนี้

ยูเนสโก (UNESCO 1969: 77) ให้ความหมายของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาว่า เป็นค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชน และการจัดระบบการศึกษาตามแบบแผนที่กระทำขึ้นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยส่วนรวม ซึ่งค่าใช้จ่ายทางการศึกษาหมายรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่นเงิน ประกอบด้วย

1. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของรัฐ (Expenditure on Public Education)
2. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของเอกชน (Expenditure on Private Education)
3. ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

เอ. อาร์. คาเมท (A. R. Kamat 1968: 77 อ้างถึงใน เนมิทินท์ เกียรติก่าจาย 2525: 8) ได้ให้ความหมายของค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาว่า หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่ลงทุนไปเพื่อการศึกษาอันประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายที่สถาบันการศึกษาจ่าย (Institutional Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่สถาบันการศึกษาใช้จ่ายไปในการให้การศึกษา จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ค่าใช้จ่ายดำเนินการ (Operating Cost) และค่าใช้จ่ายด้านลงทุน (Capital Cost)
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นักเรียนใช้จ่าย (Student Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่นักเรียนใช้จ่ายไปเพื่อศึกษา ได้แก่ ค่าบำรุงการศึกษา ค่าอุปกรณ์การศึกษา ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่ากิจกรรมต่าง ๆ และค่าเสียโอกาสในการทำงาน

ริชาร์ด เพลร์แมน (Richard Perlman 1973: 14-15 อ้างถึงใน เช้า สิกขิชัย 2526: 25) ได้แบ่งค่าใช้จ่ายทางการศึกษาออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Cost) มี 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายโดยตรงส่วนตัว (Private Direct Cost) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนโดยตรง อันประกอบด้วย ค่าหนังสือ ค่าธรรมเนียม ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ฯลฯ และค่าใช้จ่ายโดยตรงด้านสังคม (Social Direct Cost) เช่น ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ เงินเดือนครู ค่าจ้างแรงงานอื่น ๆ ค่าสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Cost) คือ ค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) ของผู้เรียนที่ใช้เวลาในการมาเรียนแทนที่จะไปทำงาน ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ บางทีเรียกค่าใช้จ่ายนี้ว่า รายได้ที่เสียไป (Earning Foregone)

อาสา เอส. โนลส์ (Asa S. Knowles 1970: 8) อ้างถึงใน เช้า สิกขิชัย 2526: 25) อธิบายไว้ว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตในมหาวิทยาลัยที่จะต้องเสีย

ในร่มมหาวิทยาลัย คือ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าลงทะเบียนวิชาเรียน ค่ารักษาพยาบาล ค่าห้องทดลองและปฏิบัติการ ค่าห้องสมุด และค่าประกันของเสียหาย เป็นต้น

จากแนวคิดจากนักวิชาการทั้งในและนอกประเทศดังกล่าวข้างต้น สามารถประมวลได้ว่า ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ค่าใช้จ่ายที่รัฐหรือเอกชนผู้ประกอบการเป็นผู้จ่าย ได้แก่ ค่าเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น
2. ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาเป็นผู้จ่าย ได้แก่
 - 2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงที่นักศึกษาจ่ายให้กับสถานการศึกษา ได้แก่ ค่าลงทะเบียนเรียน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา
 - 2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงที่นักศึกษามีได้จ่ายให้กับสถาบันการศึกษา ได้แก่ ค่าเอกสาร/ตำรา ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ฯลฯ
 - 2.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพขณะศึกษา ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเสื้อผ้า ค่าที่พักผ่อนหย่อนใจ ค่ารักษาพยาบาลที่ไม่ได้รับบริการจากสถานศึกษา และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ
3. ค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่มีได้สูญเสียในรูปของตัวเงิน ซึ่งได้แก่ รายได้ที่ควรจะได้จากการทำงานหากมิได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย (Income Foregone) ดอกเบี้ยที่เกิดจากรายได้ที่ควรจะได้จากการทำงาน หากมิได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย (Income Foregone) และดอกเบี้ยจากเงินค่าใช้จ่ายในการศึกษาทั้งของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มีหลักสูตรจัดต่อเนื่องจากการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อหาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง วิจิตร ศรีสอ้าน (2523:77-78) ได้ให้ความหมายของ "บัณฑิตศึกษา" ว่ามาจากศัพท์ Graduate Study ซึ่งแปลว่า การศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากคนเรียนเป็นบัณฑิตแล้ว หรือเป็นการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับนี้มี 3 ระดับ คือ

1. ระดับประกาศนียบัตร มีชื่อเรียกแตกต่างกันในแต่ละสถาบัน เช่น ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ ประกาศนียบัตรชั้นสูง และประกาศนียบัตรบัณฑิต เป็นต้น
2. ระดับปริญญาโท
3. ระดับปริญญาเอก

แม้ว่าการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ แต่โดยภาพรวมแล้วบัณฑิตศึกษาทุกระดับมีลักษณะทั่วไปร่วมกัน 4 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาที่มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะเสริมสร้างความรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. การศึกษาที่มุ่งเน้นการวิจัยค้นคว้า (Research Oriented)
3. การศึกษาที่มุ่งเน้นเรื่องวิชาชีพโดยเฉพาะ (Professionalization) หรือผลิตผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการในวิชาชีพใดวิชาหนึ่ง
4. การศึกษาที่มุ่งสร้างนักวิชาการที่มีขีดความสามารถทางวิชาการสูงพอ ที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาของตนได้ (Scholarship)

จากจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา การค้นคว้าวิจัย และเพื่อสร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการเฉพาะสาขา จึงมีปรัชญาทั่วไปของบัณฑิตศึกษาว่า การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นไม่ควรเป็นการถ่ายทอดวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นการศึกษาที่ปลุกคนขึ้นมา (Arouse the whole man) และให้ผลกำลังในด้านความคิดแก่เขา เพื่อเขาจะได้ไปปลุกความสนใจในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะของเขาขึ้นมาอีก ดังนั้นความเป็นตัวของตัวเอง ความมีเอกลักษณ์ ความลึกซึ้ง การแสวงหา และความตื่นตัวทั้งหลายทั้งปวง จึงเป็นคุณลักษณะประจำของบัณฑิตศึกษา (กานดา ณ กลาง 2522: 41 อ้างถึงใน สมหมาย สุระชัย 2531: 14)

ดังนั้นสภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงควรประกอบด้วย การเรียนวิชาในห้องเรียน (Course Work) การสัมมนา (Seminar) การวิจัย (Research) การศึกษาด้วยตนเอง (Individual Study) และการทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) ประกอบกัน โดยอาศัยอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร โดยเฉพาะห้องสมุดจะต้องมีตำราเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เปิด

สอนจำนวนเพียงพอ และมีคุณภาพดีเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าและอ้างอิง (ขึ้นจิต
ขุมพรหม: 2523 อ้างถึงใน สมหมาย สุระชัย 2531: 16)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษามีลักษณะเป็น 2 แผน ได้แก่
แผน ก. เน้นในเรื่องการทำวิจัย ซึ่งเรียกว่า "วิทยานิพนธ์" และ แผน ข. เน้นการ
การศึกษาเพื่อยกฐานะวิชาชีพ ซึ่งใช้วิธีการสอบประมวลความรู้ (Written Compre-
hension & Oral Examination)

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยได้ก่อตั้งมาเป็นเวลา 53 ปี โดยใน
ระยะเริ่มแรกเปิดทำการสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองเป็นแห่งแรก เมื่อปี
พ.ศ. 2477 เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2482 และได้มีการพัฒนา
ขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในด้านของการเปิดหลักสูตร จำนวนนักศึกษา วิธีการสอน และการวิจัย
ในปัจจุบันมีหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง (ประกาศนียบัตรบัณฑิต) 119 หลักสูตร ปริญญา
โท 398 หลักสูตร ปริญญาเอก 33 หลักสูตร เปิดทำการสอนในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่
เทียบเท่าของรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนสถาบันขององค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งสิ้น
23 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 14 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 9 แห่ง
สถาบันอุดมศึกษาระหว่างประเทศ 1 แห่ง และสถาบันสมทบในมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง มี
นิสิตนักศึกษาประมาณ 15,000 คน (วารณวิมล ทินย์ชุ่น: 2530)

บัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีส่วนร่วมรับภาระในการจัดการอุดมศึกษา โดยก่อนปี
พ.ศ. 2512 นั้น เอกชนมีส่วนร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาเฉพาะในระดับที่ต่ำกว่าอุดม
ศึกษา ได้แก่ ระดับอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษา เท่านั้น ต่อมารัฐบาลได้เล็งเห็นถึง
ความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตกำลังคนระดับสูง เพื่อสนองความต้องการของ
ประเทศ โดยรัฐได้พยายามให้เปิดโอกาสทางการศึกษาโดยถือเกณฑ์ความต้องการกำลังคน
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก ประกอบกับได้มีการเรียกร้องจากประชาชนให้
มีการขยายโอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันสืบเนื่องมาจากความ
ต้องการที่จะศึกษาในระดับสูงของประชาชนมีปริมาณมากเกินกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รับได้ เมื่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ผู้ที่มีฐานะดีก็ส่งบุตรหลานที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไม่ได้ ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ทำให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจ เพราะทำให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศปีละจำนวนมหาศาล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ก่อให้เกิดมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาและวิทยาลัยเอกชนขึ้น (วิจิตร ศรีสอ้าน: 2518)

ในระยะแรก คือ ปีพ.ศ. 2508-2514 วิทยาลัยเอกชนได้รับอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรต่ำกว่าปริญญาตรี คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี หรืออนุปริญญาหลักสูตร 3 ปีหลังจาก ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า วิทยาลัยเอกชนในขณะนั้นมีลักษณะเป็น Junior College ที่มีการสอนประเภทอาชีวศึกษา จนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 วิทยาลัยเอกชนได้รับอนุมัติให้เปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี และทบวงมหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เมื่อ ปีพ.ศ. 2527

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2531) มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา 9 สถาบัน จำนวน 19 สาขาวิชา ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สาขาวิชาระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปี 2531

สถาบัน	เปิดสอนบัณฑิตศึกษาในสาขา
1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม	บริหารธุรกิจ
3. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	บริหารธุรกิจ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยพายัพ	ปรัชญาและศาสนาศาสตร์ ศาสนศาสตร์
5. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	การสื่อสารและการจัดการธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี
6. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	บริหารธุรกิจ
7. วิทยาลัยเอเซียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
8. วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ	บริหารธุรกิจ ระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์
9. สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก)	เศรษฐศาสตร์ นโยบายและการวางแผนสังคม เทคโนโลยีสังคม ประวัติศาสตร์สังคม วิเทศกิจ นโยบายและการวางแผนวิทยาศาสตร์

จากการสำรวจเอกสารและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตศึกษาในทุกสถาบัน พบว่า ปัจจุบันสภาพการเรียนการสอนบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมี แผนการเรียน 2 แผน คือ แผน ก. ที่เน้นการวิจัยในรูปของ "วิทยานิพนธ์" และแผน ข. ที่ใช้การสอบประมวลความรู้ (Written Comprehension & Oral Examination) ซึ่งมีโครงสร้างของหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตต่างกันไปตามแต่ละสาขาของสถาบัน ซึ่งรายละเอียดของหน่วยกิตในหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปรากฏในตารางที่ 2

การรับสมัครนักศึกษา จากผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งมีแต้มเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.50 และในเกือบทุกสถาบันรับนักศึกษาโดยไม่จำกัดสาขาปริญญาตรี ยกเว้นใน 3 สถาบันต่อไปนี้จะรับเฉพาะผู้สำเร็จปริญญาตรีที่ตรงตามสาขาเท่านั้น คือ สาขานิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ สาขาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยพายัพ และสาขาบริหารธุรกิจ (บัญชี) ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยนี้ ได้กำหนดให้ผู้ประสงค์เข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาการสื่อสารและการจัดการจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 2 ปี และผู้ประสงค์เข้าศึกษาในสาขาเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี ต้องเป็นผู้ที่ได้รับแต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.75 และ/หรือมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 2 ปี

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยผู้ประสงค์เข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จปริญญาตรีแล้ว สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีการศึกษาวิชาปรับพื้นฐานความรู้ในสาขานั้น ๆ ซึ่งวิชาเหล่านี้จะไม่นับรวมเป็นจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตร

ระบบการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา เป็นแบบทวิภาค (Semester) โดยปีการศึกษาหนึ่งจะแบ่งเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ ซึ่งมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าภาคละ 16 สัปดาห์ และอาจมีภาคฤดูร้อน ซึ่งมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์ โดยทุกสถาบันมีเรียนการสอนช่วงเวลา 18.00-21.00 น. ในวันธรรมดา และเวลา 9.00-19.00 น. ในวันเสาร์-อาทิตย์ ทั้งนี้ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรก ผู้เรียนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระดับบัณฑิตศึกษานั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำในช่วงเวลากลางวัน คือ 8.30-17.00 น. ซึ่งมาเรียนเพื่อต้องการเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น ประการที่สอง คือ อาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นอาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัยของรัฐหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้มีภาระกิจ

ตารางที่ 2 จำนวนหน่วยกิตของสาขาวิชาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2531 จำนวนหลายแผนกการศึกษา

สถาบัน/สาขาวิชา	จำนวน หน่วยกิต รวม	แผน ก. (ทำวิทยานิพนธ์)				แผน ข. (ไม่ทำวิทยานิพนธ์)			
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก เฉพาะสาขา	วิชาเลือก เสรี	วิทยานิพนธ์	วิชาบังคับ	วิชาเลือก เฉพาะสาขา	วิชาเลือก เสรี	โครงการ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ บริหารธุรกิจ	48	33	9		6	33	15	-	
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ บริหารธุรกิจ	48	30	9	-	9	30	15	3	
นิติศาสตร์	46	12	9	16	9	ไม่มี แผน ข.			
นิเทศศาสตร์ธุรกิจ	48	33	6	-	9	33	15	-	
เศรษฐศาสตร์	46	21	6	9	9	27	18	-	
มหาวิทยาลัยสยาม ศาสตร์	48	12	18	9	9	ไม่มี แผน ข.			
มหาวิทยาลัยเทพากรหัวโทง การสื่อสารและการจัดการธุรกิจ	48	30	6	-	12	30	18	-	
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	48	36	3	-	9	36	9	3	
บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี	48	36	3	3	6	36	3	9	
มหาวิทยาลัยศรีปทุม บริหารธุรกิจ	48	33	6	3	6	33	12	3	
วิทยาลัยสัมพันธ์บริหารธุรกิจ บริหารธุรกิจ	48	30	12	-	6	30	12	6	
ระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์	48	30	12	-	6	30	12	6	
วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ บริหารธุรกิจ	48	33	9	-	6	33	12	3	
สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) เศรษฐศาสตร์	48	21	16		12	-	-	-	
นโยบายและการวางแผนสังคม	48	21	16		12	-	-	-	
เทคโนโลยีสังคม	48	21	16		12	-	-	-	
ประวัติศาสตร์สังคม	48	21	16		12	-	-	-	
วิเทศกิจ	48	21	16		12	-	-	-	
นโยบายและการวางแผนวิทยาศาสตร์	48	21	16		12	-	-	-	

หมายเหตุ 1 ในระเบียบการหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) ปี 2530 มิได้ระบุหน่วยกิตในการศึกษา แผน ข.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การงานประจำในช่วงเวลากลางวัน

บริการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยในสถาบันนั้น ได้แก่ บริการถ่ายเอกสารอ้างอิงตามที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด ห้องสมุดเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัย ห้องนักรอเรียนหรือห้องทำงานเฉพาะ บริการแจ้งเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับการเรียน เช่น กำหนดการลงทะเบียน เอกสารลงทะเบียน ผลการสอบ ทางไปรษณีย์และโทรศัพท์ ฯลฯ

สำหรับอัตราค่าหน่วยกิต ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมนั้น มีการเก็บในอัตราต่าง ๆ กันตามประกาศในคู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัย ที่แต่ละสถาบันแจกให้กับนักศึกษา ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 มีตัวค่าหน่วยกิต ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเรียกเก็บจากนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในโอกาสศึกษา 2531 จำนวนตามสถาบันและสาขา

สถาบัน/สาขาวิชา	ค่าหน่วยกิต บรรณาส / วิชาในชั้น	ค่าบำรุง							ค่าธรรมเนียม				
		ห้องสมุด	เอกสาร	สโนสว นศ.บ.	กิจกรรม นันทนาการ	ห้อง นันทนาการ	การศึกษา ภาษาปกติ	ห้องปฏิบัติการ /Computer	สมัครและ สอบเข้า	ลงทะเบียน เข้าศึกษา	สอบประมวล ความรู้ กัก จนการศึกษา	ลงทะเบียน สอบ	
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ บริหารธุรกิจ	1,500	500	-	200	-	50	300	-	200	-	1,000 ^①	-	
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ บริหารธุรกิจ	1,500	800	500	200	300	100	-	500	300	100	-	-	
นิติศาสตร์	1,500	800	500	200	300	100	-	500	300	100	-	-	
นิเทศศาสตร์ธุรกิจ	1,500	800	500	200	300	100	-	500	300	100	-	-	
เศรษฐศาสตร์	1,500	800	500	200	300	100	-	500	300	100	-	-	
มหาวิทยาลัยสยาม ศาสนศาสตร์	1,500	500	500	-	100	300	100	-	400	600	-	500	
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ^② การสื่อสารและการจัดการธุรกิจ	1,500	500	-	-	200	50	300	500	300	200	500 ^①	300	
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	1,000	500	-	-	200	50	300	500	300	200	500 ^①	300	
บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี	1,000	500	-	-	200	50	300	500	300	200	500 ^①	300	
มหาวิทยาลัยศรีปทุม บริหารธุรกิจ	1,500	1,000	300	200	200	100	300	-	200	200	500 ^①	200	
วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ บริหารธุรกิจ	1,500	ในปีการศึกษา 2531 สถาบันเรียกเก็บเงินจ่าจ่ายตลอดปี = 3,150 บาท							-	1,400	500	-	500
ระบบสารสัมพันธ์คอมพิวเตอร์	1,500								1,400	1,500	500	-	500
วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ บริหารธุรกิจ	1,000	-	1,000	250	200	100	-	-	100	200	-	200	
สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) เศรษฐศาสตร์	750	330	-	-	-	110	-	500	250	330	-	330	
นโยบายและการวางแผนสังคม	750	330	-	-	-	110	-	500	250	330	-	330	
เทคโนโลยีสังคม	750	330	-	-	-	110	-	500	250	330	-	330	
ประวัติด้านสังคม	750	330	-	-	-	110	-	500	250	330	-	330	
วิเทศกิจ	750	330	-	-	-	110	-	500	250	330	-	330	
นโยบายและการวางแผนวิชาศาสตร์	750	330	-	-	-	110	-	500	250	330	-	330	

① = เรียกเก็บเป็นรายครั้งละ

② = เรียกเก็บค่าบำรุงเป็นรายภาคการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาชั้น ได้มีผู้สนใจทำการวิจัยไว้มาก แต่ที่นำมากล่าวในที่นี้จะ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาเอกชนในระดับปริญญาตรี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในวิทยาลัยเอกชน

งานวิจัยด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในวิทยาลัยเอกชน กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย (2517: 60) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น นักศึกษาในวิทยาลัยส่วนกลางมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยประมาณคนละ 16,834 บาทต่อปี โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยการค้ำมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุดประมาณคนละ 14,140 บาทต่อปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงที่สุด คือ ประมาณคนละ 20,769 บาทต่อปี ส่วนวิทยาลัยเอกชนในภูมิภาคนั้นมีเพียงแห่งเดียว คือ วิทยาลัยพณิช ซึ่งนักศึกษามีค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยประมาณคนละ 18,429 บาทต่อปี และค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาได้ล่วงเลยต่อมาถึง ปี 2526 โดยที่ สุภาพรพรณ ไชยเศรษฐ (2526) ได้ศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 12 สถาบันพบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาทุกสถาบันเฉลี่ยต่อคนประมาณ 30,344.17 บาทต่อปี นักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจใช้จ่ายมากที่สุด คือ ประมาณคนละ 35,836.34 บาทต่อปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยแสงธรรมใช้จ่ายส่วนตนน้อยที่สุด ประมาณคนละ 12,631.68 บาทต่อปี นักศึกษาชายมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดอื่นมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา ซึ่งในปี พ.ศ. 2527 วไลพร คุณุทัย (2527) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพฯ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 53,815.04 บาท นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคนิคสยามเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุด จำนวน 40,805.88 บาท นักศึกษาชายเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัว

มากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุด นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด

ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในระดับปริญญาตรี ยังมีจำนวนไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ค่าใช้จ่ายและการลงทุนในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชน โดยสำรวจจากมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชนที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และงานวิจัยทุนอุดหนุนของทบวงมหาวิทยาลัย โดยปาริชาติ รัตนรักษ์ และสมหวัง ชัยตามล (2530) ทำการวิจัยเรื่อง ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งงานวิจัยทั้ง 2 ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอัตราใกล้เคียงกัน กล่าวคือ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใช้จ่ายเงินเพื่อการศึกษา โดยเฉลี่ยปีละ 34,814 บาท และ 34,634.63 บาท ตามลำดับ

ด้านค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาจ่ายให้กับสถาบันตลอดหลักสูตรนั้น กุหลาบ หวังศิริสกุล และสุวิมล ว่องวานิช (2523) ได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีจ่ายให้กับสถานศึกษา พบว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรที่นักศึกษาจ่ายให้กับสถาบันประมาณ 4,272 บาท และค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจ่ายให้กับสถาบันตลอดหลักสูตร ประมาณ 27,428 บาท

รายงานการวิจัยข้างต้น พอสรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ นักศึกษามีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจากปี 2517 โดยเฉลี่ยคนละ 20,769 บาทต่อปี และในปี 2528 มีการใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 35,836.34 ถึง 36,634.94 บาทต่อปี คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาร้อยละ 76.39 ในช่วงระยะเวลา 11 ปีจากฐานในปี 2517 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการลงทุนเพื่อการศึกษาในส่วนของนักศึกษาเอกชนระดับปริญญาตรีนั้น มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ส่วนด้านค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับสถาบันนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2523 นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรที่จ่ายให้สถาบันเท่ากับ 27,428 บาท ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีของรัฐ มีค่าใช้จ่ายหมวดเดียวกันเท่ากับ 4,272 บาท จะเห็นได้ว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน

รับภาระค่าใช้จ่ายสูงกว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประมาณ 6.4 เท่า

2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

งานวิจัยด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้มีการศึกษา ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2518 โดย คมที่ สุธงสิตานนท์ (2518: ง) พบว่า นิสิตบัณฑิตมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวประมาณปีละ 12,116.41 บาท โดย นิสิตบัณฑิตหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุด นิสิตหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุด นิสิตบัณฑิตที่มิงานทำใช้จ่ายส่วนตัวสูงกว่านิสิตบัณฑิตที่ยังไม่มิงานทำ นิสิตบัณฑิตชายมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงกว่านิสิตบัณฑิตหญิง และนิสิตบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ ใช้จ่ายส่วนตัวต่ำกว่านิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด ซึ่งอีก 7 ปีต่อมา เพ็ญทิพย์ เกียรติกำจาย (2525: 38) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายของนิสิตบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาแห่งประเทศไทย พบว่า นิสิตบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาในประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 2,863.89 บาท หรือปีละ 25,766.77 บาท นิสิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวประมาณเดือนละ 3,244.83 บาท หรือปีละ 29,177.02 บาท สูงกว่านิสิตบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวประมาณเดือนละ 2,689.88 บาท หรือประมาณปีละ 24,209.01 บาท และในปี 2531 จำเรียง เสงเจริญ (2532: ง) ทำการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสียค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยปีละ 49,914 บาท

จากงานวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวในปี พ.ศ. 2518 โดยเฉลี่ยคนละ 12,116.41 บาทต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการดังกล่าวศึกษานี้ได้เพิ่มขึ้นเป็นโดยเฉลี่ยคนละ 25,766.77 บาทต่อปีเมื่อ พ.ศ. 2525 และเพิ่มขึ้นเป็นโดยเฉลี่ยคนละ 49,914 บาทต่อปีเมื่อ พ.ศ. 2531 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยเสียค่าใช้จ่ายในปี 2518 เป็นฐานนั้น พบว่า ในช่วงระยะเวลา 13 ปี มีอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 411.95

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในต่างประเทศ ได้มีงานวิจัยดังนี้

ในปี ค.ศ. 1970 มัวร์ วูดฮอลล์ (Maureen Woodhall 1970 อ้างถึงใน
อ่ำไพ โทมลิมส์ 2526: 25) ศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและ
วิทยาลัยครูของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย พบว่า ประเทศสวีเดน เดนมาร์ก นอร์เวย์
และฟินแลนด์ ในปี ค.ศ. 1968 นั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่ำกว่า
นักศึกษามหาวิทยาลัยครู โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวปีละ 40 ปอนด์ ส่วน
นักศึกษามหาวิทยาลัยครูเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวปีละ 70 ปอนด์ และยังพบว่านักศึกษาต้องเสีย
ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในทุก 5 ปี ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพ

ปี ค.ศ. 1972 เอ็ดวินด์ เอฟ. ไวลด์ (Edwind F. Wild 1972:
42-48 อ้างถึงใน อ่ำไพ โทมลิมส์ 2526) ได้สำรวจค่าใช้จ่ายของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เบลอิตส์ (Beloit College) ในสหรัฐอเมริกา โดยได้ศึกษาเฉพาะค่าหน่วยกิต ค่า
ธรรมเนียมการศึกษา และค่าที่พัก ในช่วง 20 ปีคือ จากปี ค.ศ. 1950-1970 พบว่า ค่า
ใช้จ่ายดังกล่าวในปี ค.ศ. 1970 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 300 จากฐานค่าใช้จ่ายในปี
ค.ศ. 1950

แชเฟอร์ (Schafer 1986: 2051-A) ได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบและ
จำนวนเงินที่นักศึกษาได้รับสำหรับใช้จ่ายค่าลงทะเบียนในมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักศึกษาจำนวน 265 คน โดยแยกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
กลุ่มทดลองจะเป็นตัวแทนของนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินแบบต่างๆ
จากมหาวิทยาลัย ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นจะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากมหาวิทยาลัยเลย
การวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีผลต่อการลงทะเบียนแตกต่างกัน ชี้ให้เห็นว่า สถาบัน
ศึกษา ควรให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่มากกว่าที่จะให้ความช่วยเหลือทาง
การเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพราะจะทำให้นักศึกษาที่มีความจำเป็นและมีความต้องการความ
ช่วยเหลือทางการเงินในระดับ มาก น้อย หรือไม่ต้องการเลย ต่างก็ได้รับผลประโยชน์
จากมหาวิทยาลัยเท่าเทียมกัน

ในปีเดียวกัน ลีรียอส (Sirios 1986: 2480-A) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ของนักศึกษาที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา อันได้แก่ ความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาล สิทธิพิเศษต่าง ๆ ทุนทำงาน และเงินกู้เพื่อการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเอกชนในแมสซาชูเซตส์ที่ตะวันตก จำนวน 303 คน ซึ่งจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ สาขาวิชาเอก ความสามารถทางการเรียน อันดับของโรงเรียนระดับมัธยมปลาย เพศ ภูมิภาค การเข้าร่วมกิจกรรม ศาสนา วันที่เข้าศึกษาในวิทยาลัย คะแนนเฉลี่ย พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบทางการเงิน คือ เงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล ทุนการทำงาน และเงินกู้เพื่อการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ความช่วยเหลือทางการเงินแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า นักศึกษายังต้องการให้สถาบันให้ความช่วยเหลือจรรยาบรรณและคุณธรรมที่เป็นนามธรรมรูปแบบอื่นอีกด้วย

เอริกโป (Arikpo 1986: 2702-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างถิ่นภูมิลำเนา การบริการ การใช้เงิน และสภาพการเรียนของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเนบราสก้า-ลินคอล์น ที่เรียนระหว่างปี ค.ศ. 1980-1984 นักศึกษาเหล่านี้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในประเทศอินเดีย อิหร่าน ไนจีเรีย ซาอุดีอาระเบียและเวเนซุเอลา พบว่า รูปแบบการใช้เงินของนักศึกษาไม่แน่นอน แต่แหล่งการเงินที่สำคัญที่สนับสนุนการเรียนของนักศึกษาก็คือ เงินจากครอบครัว เงินทุนส่วนตัว และการทำงานเสริม มีนักศึกษาบางส่วนจะได้รับทุนช่วยเหลือจากรัฐบาลของประเทศตน หรือได้รับทุนช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ นักศึกษาจากประเทศอินเดียและซาอุดีอาระเบีย ซึ่งได้รับค่าใช้จ่ายประมาณปีละ 6,001-8,000 ดอลลาร์ นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาเป็นครั้งคราว คือ นักศึกษาจากไนจีเรียและอิหร่าน ซึ่งได้รับค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 8,001-10,000 ดอลลาร์ ลักษณะของนักศึกษาระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุ ขนาดของครอบครัว และแหล่งสนับสนุนเงินสำหรับการเรียน มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามสภาวะเศรษฐกิจ และนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินช่วยเหลือค่าหน่วยกิต ทุนทำงาน เงินกู้

เพื่อการศึกษา นอกจากนั้นงานวิจัยดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่า แหล่งสนับสนุนเงินสำหรับการเรียนนั้นเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการลงทะเบียนและคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความต้องการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของบุคคลทั่วไป แม้บุคคลเหล่านั้นต้องมีภาระค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านั้นมีการแปรผันตามสภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเต็มที่ หากจะนิยามไว้ในแง่ของเศรษฐศาสตร์แล้ว บุคคลที่เข้ารับการศึกษามีค่าเสียโอกาส (Income Foregone และ Opportunity Cost) เกิดขึ้นระหว่างศึกษาก็ตาม สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะ สิ่งที่ผู้รับการศึกษาย้ายไปในรูปแบบของตัวเงินหรือการเสียโอกาสก็ตาม เป็นเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งในระหว่างการศึกษาเท่านั้น แต่เมื่อบุคคลที่ได้รับการศึกษานั้นเข้าสู่ตลาดแรงงาน จะได้รับค่าแรงงานและโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพการงานตามคุณวุฒิ ยังมีคุณวุฒิที่สูงเท่าไรยิ่งจะ ได้รับค่าจ้างแรงงานมาก และมีโอกาสที่จะก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรนั้น ๆ มากขึ้นเท่านั้น อีกทั้งเป็นการเลื่อนฐานะทางสังคมของบุคคลที่ได้รับการศึกษานั้นด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลในช่วงอายุเดียวกันแต่ได้รับการศึกษาน้อยกว่า จึงทำให้เห็นได้ชัดว่าผลตอบแทนจากระบบอุดมศึกษานั้นเป็นผลตอบแทนระยะยาวสำหรับปัจเจกบุคคลมากกว่าผลตอบแทนต่อสังคม

จากสรุปผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตว่า ในขณะที่รัฐได้ให้การอุดหนุนแก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพื่อการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ นั้น นักศึกษابัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีการลงทุนเพื่อการศึกษาของแต่ละบุคคลเป็นจำนวนเท่าไร มีลักษณะของการใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอย่างไร ประสพปัญหาทางการเงินในขณะศึกษาทางด้านใดบ้าง และมีตัวแปรใดบ้างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะได้ทำการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาในบทต่อไปของงานวิจัยฉบับนี้